
Communicatie tussen boer en burger moet beter

'Repareren' is vele malen

Copyright foto

'Een goede buur is beter...'. Onder deze naam is LTO met Cumela (loonwerkers), Agrodis (distributie) en Nefyto (middelenfabrikanten) een campagne gestart om omwonenden te informeren over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. „Je kunt je burgerbuur beter uitleggen wat je doet. Ben je te laat met je verhaal, dan moet je 'repareren'."

Het platteland heeft de laatste jaren een verandering doorgemaakt. Er zijn minder agrarische bedrijven en daarvoor in de plaats zijn meer burgerwoningen gekomen. De Nederlandse burger is kritisch en stelt vragen. Vaak hebben zij geen idee wat hun agrarische buurman aan het doen is. „Daar rijdt hij al voor de derde keer deze week met zijn spuitkar langs. Wat spuit hij veel, zeg”, krijg je dan als reactie. „En wat betekent dat voor mijn gezondheid?” En

vervolgens komt hij in opstand. „We moeten daarom beter met elkaar communiceren”, zegt Jaap van Wenum, gewasbeschermingsspecialist bij LTO Noord, een van de oprichters van de campagne Gewasbeschermingsmiddelen en omwonenden. „Het platteland verandert en wij moeten mee veranderen. Daar is niks mis mee. Ga eens bij je buurman langs en vertel wat je aan het doen bent. Het is de onwetendheid die hem angstig maak. Neem

die onwetendheid bij hem weg.” Ondernemers merken de laatste jaren dat er steeds meer vragen en zorgen vanuit de burgers komen. Het is zeker geen vanzelfsprekendheid meer dat gewasbeschermingsmiddelen zomaar geaccepteerd worden. „Als ondernemer kun je beter uitleggen aan je burgerbuur wat je aan het doen bent”, vindt Van Wenum. „Ben je te laat met het vertellen van je verhaal, dan moet je gaan ‘repareren’ en

dat is vele malen moeilijker. Je moet zuinig zijn op je imago. Als het om draagvlak gaat, is dit een kritisch punt. Je hebt nu eenmaal gewasbeschermingsmiddelen nodig om een goed product te kunnen telen.”

Best een lastig verhaal

Het verhaal van de campagne is nog niet zo eenvoudig. Het is de bedoeling dat de ►

Marc van Bergeijk: „Burger heeft het recht om te weten waar wij mee bezig zijn.“

'Open dag voor burgers'

„Wij organiseren elke drie jaar een open dag op ons bedrijf“, zegt Marc van Bergeijk van loon- en akkerbouwbedrijf Gebroeders van Bergeijk uit Zuidland, op het eiland Voorne-Putten. „Deze open dag is een hele goede gelegenheid om burgers te informeren over wat wij doen en waar we mee bezig zijn. Daarbij hebben wij ook een website waarop we laten zien hoe wij werken.“

De open dag bij Van Bergeijk is dan ook heel erg geliefd in de omgeving. Kwamen er op de eerste open dagen tussen de 200 en 400 bezoekers langs, het afgelopen jaar mocht de loonwerker ruim 1.200 gasten verwelkomen. „De interesse voor de landbouw neemt toe en de burger heeft zeker ook het recht om te weten waar wij mee bezig zijn. Bespuitingen worden niet uitgevoerd omdat het zo leuk is. Dat doe je omdat het nodig is om een goed product te telen, maar we proberen het wel te minimaliseren. Door het gebruik van driftarme doppen is er al enorm veel verbeterd. Ik zie dat zelf aan de kwaliteit van het slotwater en de plantengroei langs de slootkanten.“

Van Bergeijk ziet zeker het nut van de campagne in, maar hij vindt wel dat er niet te veel regelgeving vanuit de oprichters van de campagne aan vast moet komen te zitten. „We kunnen niet iedereen die we tegenkomen gaan informeren. Ik heb veel liever dat mensen die vragen hebben, me bellen. Dan kan ik uitleggen wat ik aan het spuiten ben en waarom ik dat doe. Ik kan wel begrijpen dat je een buur even moet informeren als het gebruik van een omliggend perceel verandert en dat zullen we dan ook zeker doen. Overigens hebben wij nog nooit klachten van omwonenden gekregen, niet over bemesting en niet over gewasbescherming. Zij begrijpen echt wel dat een product beide nodig heeft om tot een goed resultaat te komen.“

ondernemer zelf in gesprek gaat met zijn burens. Hij moet gaan uitleggen dat bepaalde middelen niet gemengd mogen worden en dat hij daardoor een keer vaker met de veldspuit rijdt. En wat de buurman ook niet weet, is dat er steeds vaker vloeibare kunstmest in de tank van de veldspuit zit. „Dat moet je dus zelf uitleggen“, vindt Van Wenum. „Heb je een normaal contact met je burens, dan zul je niet veel hoeven te vertellen, maar het gaat vaker over de grotere bedrijven die elders grond gaan huren. Ineens ziet de buurman het weiland waar jaren koeien liepen te grazen verdwijnen en komt er een akkerbouwgewas voor terug met het spuiten van middelen erbij. Terecht dat hij vragen gaat stellen. Maak je bekend en ga vertellen wat je komt doen.“ De gewasbeschermingspecialist begrijpt dat dit een lastig verhaal is. Ondernemers hebben vaak geen tijd, zegt hij, maar ze zouden daar toch tijd voor vrij moeten maken. „Een goede communicatie hoort daar tegenwoordig bij en het is ook goed voor je imago. Je kunt best rekening met elkaar houden.“ Zo meent hij dat de sector met het inrichten van het groen, vereist bij het nieuwe GLB, daar ook meteen maar goed over na moet denken. „Zorg dat het groen aan de weg komt, bij de tuinen van de mensen. Daar kweek je goodwill mee. Kijk maar naar de akkerranden

in bijvoorbeeld Zeeland. Mensen vinden het praktisch.“

Flyer met tips

„Het kan geen kwaad om onze leden bewuster te maken van hun omgeving“, zegt Maurice Steinbusch van Cumela Nederland. „We zijn als sector niet meer alleen in het buitengebied. Meerdere mensen maken er gebruik van en daar moeten we rekening mee houden.“ Cumela Nederland heeft zijn leden de flyer en de folder met daarin de tips over hoe ze hun burens kunnen informeren toegestuurd. Er ligt echter zeker een taak voor de opdrachtgever. „Deze weet wie zijn burens zijn en kan daarin heel bewust sturen.“ De burger mag echter andersom ook rekening met zijn omgeving houden, vindt Steinbusch. „Het moet van twee kanten komen. Wij zorgen voor zo min mogelijk overlast. De burger woont of recreëert in het buitengebied en weet dat de gewassen onderhouden moeten worden. Zo weet hij ook dat er in bepaalde periodes modder op de weg kan liggen. Daar moet hij zich ook van bewust zijn. Wij moeten ons werk doen en dat proberen we zo goed en zo schoon mogelijk te doen. Het kan niet altijd geruisloos. Je kunt natuurlijk zeggen dat de burger niet zo moeilijk moet doen, maar

je kunt ook proberen om ervoor te zorgen dat hij zo min mogelijk overlast van je heeft. Cumela Nederland wil de leden nu handvatten geven om de overlast zo klein mogelijk te houden. Dat doen we door middel van deze campagne.“

Steinbusch is niet bang dat deze campagne de aandacht van de overheid zal trekken waardoor deze bijvoorbeeld met een nieuwe wet zou kunnen komen waarbij een spuitverbod binnen een bepaalde dagtijd zal worden ingevoerd. „Nee, dat verwacht ik niet. Enerzijds kan dit averechts werken omdat de effectiviteit onvoldoende is en er dus wederom een bespuiting nodig is. Anderzijds zijn er nu al voldoende mogelijkheden om op te treden als er onzorgvuldig is gespoten. Deze campagne is bedoeld om de sector bewust te maken van waar hij mee bezig is. Loonwerkers en boeren zijn specialisten. Ze zijn vakbekwaam en weten waar ze mee bezig zijn. Door middel van deze campagne houden wij ze scherp en hopen we dat ze zich nog meer bewust zijn van hun omgeving.“

Stichting Bollenboos

Stichting Bollenboos bestaat uit burgers die zich zorgen maken over de nadelige gevolgen van de bollenteelt in Drenthe. De

LTO pleit voor een anderhalve meter vrije teelt- en spuitzone

Naar aanleiding van het verschijnen van het rapport Gewasbescherming en omwonenden van de Gezondheidsraad, wil LTO Nederland een teelt- en spuitzone instellen die anderhalve meter breed moet worden langs gevoelige objecten. De Gezondheidsraad heeft dit rapport op 29 januari aangeboden aan de staatssecretaris. In het rapport wordt een aanbeveling gedaan om maatregelen te nemen om meer blootstelling van middelen aan omwonenden te voorkomen. Een maatregel zou kunnen zijn om bufferzones te overwegen ter bescherming van omwonenden. Hoe breed deze zone moet worden, vermeld het rapport echter

niet. Vanwege deze aanbeveling pleit LTO Nederland nu voor een spuit- en teeltvrije zone langs gevoelige objecten van maximaal anderhalve meter. De term 'gevoelige objecten' moet echter nog wel nauwkeurig omschreven worden. Volgens LTO vallen woningen, scholen en recreatiegebieden hier zeker onder. De maatregel zou vanaf 2015 van kracht moeten worden. Al eerder is besloten dat vanaf 2015 driftreducerende technieken van minimaal 75 procent op het gehele perceel moet worden toegepast waarmee omwonenden beter beschermd worden. Overigens zijn er geen harde bewijzen dat omwonenden

ziek worden van gewasbeschermingsmiddelen. Toch wil de Gezondheidsraad dat er onderzoek gedaan wordt naar de gezondheidsrisico's voor omwonenden. LTO Nederland ondersteunt dit onderzoek. Duidelijkheid over risico's, zowel voor de agrarische gezinnen als voor omwonenden wordt door de belangenorganisatie erg belangrijk gevonden. Het rapport wordt op 19 februari in de Tweede Kamer besproken. LTO Nederland zal haar standpunt onder de aandacht van de politiek brengen. Wie het hele rapport van de Gezondheidsraad wil lezen, kan dit terugvinden op www.gezondheidsraad.nl

'Aanwonenden altijd informeren'

De Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur (KAVB) afdeling Noordoost-Nederland heeft sinds kort haar eigen gedragsregels aangaande gewasbescherming en omwonenden. Deze zijn voortgekomen uit een overleg met de gemeente Hardenberg. Deze gemeente wilde in het bestemmingsplan een spuitrijke zone van 50 meter breed voor wisselteelten opnemen. De spuitrijke zone is van tafel.

In plaats daarvan heeft de gemeente gevraagd of de sector gedragsregels wilde opstellen. De regels wijken niet zoveel af van de campagne 'Een goede buur is beter...'. Ook hier staat in dat men in gesprek moet gaan met de buurman als hij iets wil weten. „Het verschil met de campagne 'Een goede buur is beter...' is dat wij onze omwonenden ook daadwerkelijk gaan informeren”, zegt bestuurslid Marcel Markhorst, die zelf een 70 hectare groot leliebedrijf heeft. „Dat gaan we doen door middel van het brengen van een bezoekje, een kaartje of een foldertje, dat laten we aan de ondernemers zelf over. Let wel, het gaat enkel om aanwonenden van een perceel. We gaan niet een heel dorp informeren.”

Kennismaken met nieuwe burens wordt aangeraden. „Je merkt dat je met zo'n eerste gesprek al een heleboel kou uit de lucht neemt. Anders gaan ze toch zelf op zoek naar informatie en dan loop je kans dat ze verkeerde of minder objectieve informatie vinden. Als je zelf even langs gaat, en je gaat een open en eerlijk gesprek aan, dan heb je nauwelijks problemen. En met vragen kan iedereen altijd bij de KAVB terecht en op de website www.lielieteelt.nl.”

Marcel Markhorst: „Eerste gesprek kan al een heleboel kou uit de lucht nemen.”

stichting is bekend met de campagne en is in de beginfase gevraagd om mee te denken. Dat heeft ze echter niet gedaan. „Wij willen afstand houden zodat we kritisch kunnen blijven kijken naar deze ontwikkelingen”, zegt Rodina Fournell namens de stichting. „Deze campagne is opgezet naar een Engels model en daar is op een gegeven moment een soortgelijke groepering als de onze wel ingestapt. Nu staat hun naam eronder terwijl ze het lang niet altijd met de campagne die dus in Engeland gevoerd wordt, eens zijn. Dat willen wij voorkomen. Wij zijn op dit moment de enige stichting binnen Europa die de belangen van omwonenden vertegenwoordigen en we willen kritisch en op afstand blijven kijken.”

De stichting is zich zeker bewust van de goede bedoelingen van iedereen, maar ze vindt het met name zeer vreemd dat er nooit onderzoek gedaan is naar de effecten van gewasbeschermingsmiddelen op omwonenden. „Voor de toepasser zijn de maatregelen die hij moet nemen om veilig te kunnen spuiten bekend door middel van het bijgeleverde etiket. Wij hebben foto's van iemand die volledig beschermd met overall en gelaatsmasker in een lelieveld aan het spuiten was terwijl de buurvrouw in korte broek ernaast stond in haar tuin. En niemand weet wat de risico's voor haar zijn, want dat is nooit onderzocht. Dat is ontzettend raar. Het is een aanname dat het middel veilig is voor de toepasser en daarom ook voor de omwonenden, maar de omwonende krijgt een andere vorm van blootstelling en wat dat met je doet.”

Fournell vindt de campagne een mooi iets, maar het mag volgens haar niet in de plaats komen van veranderingen en verbeteringen binnen de gewasbescherming. „Nee, er mag met de campagne geen klimaat ontstaan waarbij de burger gesust wordt met mooie woorden en de sector vervolgens gewoon zijn gang kan gaan. Dan schiet het zijn doel voorbij.” ■

De gezamenlijke flyer van LTO, Cumela, Agrodis en Nefyto bevat korte handvatten voor de agrarische sector om met hun burens in gesprek te gaan.

Gewasbescherming en omwonenden

Als toepasser bent u bekend met de risico's van gewasbeschermingsmiddelen. Burgers en omwonenden hebben daar minder weet van. U kunt met de volgende acties uw omgeving van dienst zijn.

1. Communiceren: ken uw burens

- Ben u bewust van alle mogelijke blootstellingsroutes voor de mensen in de buurt: druppeldrift, verdampen, verstuiven en denk ook aan geur-overlast.
- Door omwonenden goed en actief te informeren kunnen eventuele zorgen vroegtijdig worden weggenomen en ontstaat wederzijds begrip. Leg uit waarom en hoe u gewasbeschermingsmiddelen gebruikt.

2. Informeren: ken de omgeving en het middel

- Waar is bebouwing dicht bij uw percelen? Zijn er ook sport- en recreatieterrinen, schoolterreinen of speelplaatsen in de buurt?
- Zorg dat u bekend bent met de mogelijke risico's bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen: lees altijd de gebruiksaanwijzingen!
- Pas de middelen alleen toe op basis van goede landbouwpraktijken.
- Minimaliseer de emissie naar de omgeving.

3. Luisteren: wat als omwonenden hun zorgen uiten?

- Probeer goed te luisteren en antwoorden te geven op de vragen.
- Door een goede informatievoorziening naar de mensen, is het voor hen ook mogelijk om maatregelen te treffen als men daar behoefte aan heeft, ook al is dit vanuit de risico's in principe niet nodig.
- Stem het moment van spuiten af op het tijdstip dat omwonenden redelijkerwijs binnenshuis zijn en wijk niet af van de afspraken.
- Evalueer de afspraken samen met de omwonenden.
- Blijf altijd rustig, beleefd en professioneel.

Hulp?

Ondanks uw beste bedoelingen is het mogelijk dat een goede verstandhouding tussen u en de omwonenden niet lukt of al is verstoord. Mogelijk dat anderen in uw omgeving dan kunnen helpen. Denk aan een teeltbegeleider, adviseur, de adviesdiensten van uw land- en tuinbouworganisatie of een lokale bestuurder. Indien de spanningen al zijn opgelopen, kunt u ook overwegen om in overleg een onafhankelijk mediator in te schakelen.

nefyto

LTO Nederland

agrodis

CUMELA NEDERLAND

Een goede buur is beter...